

Tinerii aflați în șomaj o perioadă îndelungată: Caracteristici și răspunsuri strategice

Introducere

În pofida semnelor pozitive care indică îmbunătățirea situației tinerilor pe piața muncii în întreaga Uniune Europeană începând din 2014, există încă îngrijorări referitoare la nivelul ridicat al șomajului general și de lungă durată în rândul tinerilor. Șomajul de lungă durată în rândul tinerilor nu reprezintă o problemă nouă pentru politicile Europei, însă există un consens larg în privința faptului că, după ce a fost exacerbat de criza economică izbucnită în 2008, el afectează în prezent categorii de tineri mai diverse decât oricând, de la cei cu studii superioare până la cei mai defavorizați. De asemenea, prevalența șomajului de lungă durată în rândul tinerilor diferă considerabil între statele membre ale UE și a suferit variații vizibile în timp. Deși rata șomajului de lungă durată în rândul tinerilor a înregistrat o creștere în majoritatea statelor membre de la începutul crizei, o serie de țări par să facă față acestei probleme de politică prin instituirea unor măsuri de sprijin adecvate.

Studiul de față prezintă o analiză detaliată a șomajului de lungă durată în rândul tinerilor din Europa, propunându-și să identifice factorii care sporesc riscul ca un tânăr să fie șomer timp de 12 luni sau mai mult și să analizeze efectele nefaste ale acestei situații asupra bunăstării, veniturilor și perspectivelor de angajare pe termen lung. În plus, studiul examinează inițiativele strategice din 10 state membre, cu scopul de a pune în lumină abordările care au reușit să soluționeze această problemă de politică.

Contextul politicilor

După cum evidențiază cercetările anterioare, tinerii pot să gestioneze relativ bine perioadele scurte de șomaj. În schimb, inactivitatea îndelungată poate să aibă efecte nefaste asupra participării viitoare pe piața muncii și asupra veniturilor obținute de-a lungul vieții, ceea ce poate duce la excluderea socială a celor afectați. Pentru a reduce riscul creării unei „generații cu sechele”, recent înființata Garanție pentru tineret oferă cel mai important cadru strategic

pentru acțiuni menite să prevină inactivitatea de durată în rândul tinerilor. Intervenția după patru luni de inactivitate, când fiecare tânăr cu vârsta de până în 25 de ani primește o ofertă de angajare, de continuare a educației, de ucenicie sau de efectuare a unui stagiu constituie un prag important de activare timpurie, menit să prevină lipsa cronică de activitate. Alături de Garanția pentru tineret, Recomandarea Consiliului din 15 februarie 2016 privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă constituie un alt pilon pentru intervenții strategice la nivelul statelor membre. Deși recomandarea nu se axează explicit pe tineri, este unanim recunoscut faptul că șomajul general și de lungă durată în rândul tinerilor sunt cele mai importante moșteniri ale crizei, fiind două probleme care vor trebui soluționate la nivelul UE și al statelor membre.

Principalele constatări

- Tinerii sunt mai afectați de șomajul de lungă durată decât alte grupe de vârstă. În 2016, 5,5 % dintre tinerii activi cu vârsta între 15-24 de ani din Europa erau șomeri de lungă durată. Această pondere este mai mare decât cea înregistrată în cazul lucrătorilor din grupa de vârstă adultă și al lucrătorilor vârstnici (3,9 % fiecare). Așadar, aproape o treime (29,5 %) dintre tinerii aflați în șomaj sunt șomeri de lungă durată. Chiar dacă situația s-a îmbunătățit considerabil față de 2013, când șomajul de lungă durată afecta aproape 8 % din populația tânără activă, în anul 2016 aproape 1,3 milioane de tineri din UE nu aveau un loc de muncă, deși se aflau la capătul unor căutări active de cel puțin 12 luni.
- Studiul de față a constatat că lipsa educației și lipsa experienței profesionale constituie cei doi factori principali care măresc probabilitatea ca un tânăr să devină șomer de lungă durată.

- Analiza a confirmat efectele nefaste pe care le poate genera experiența timpurie a șomajului de lungă durată asupra rezultatelor economice obținute de un tânăr de-a lungul vieții sale. Mai precis, analiza a confirmat faptul că, deși efectul nefast asupra participării pe piața muncii tinde să dispară în timp, crește riscul ca persoanele aflate în șomaj o lungă perioadă de timp să fie angajate pe posturi semicalificate și necalificate atunci când se reintegrează pe piața muncii. În plus, experiențele trecute și timpuriile de șomaj de lungă durată generează efecte negative pentru toată viața în ceea ce privește câștigurile preconizate, deoarece aduc cu sine o penalizare pecuniară de-a lungul întregii vieți.
- Șomajul de lungă durată afectează profund mai multe aspecte ale bunăstării tinerilor. El reduce în special nivelul general de satisfacție cu privire la viață și – un aspect important – mărește riscul de excludere socială, diminuând în același timp optimismul față de viitor. De asemenea, acești tineri sunt mai predispuși să sufere privațiuni în comparație cu alți tineri din aceeași grupă de vârstă, inclusiv cu cei aflați în șomaj o perioadă scurtă de timp.
- Statele membre au pus în aplicare – atât recent, cât și de-a lungul timpului – diverse măsuri strategice menite să sprijine reintegrarea celor care au fost excluși de pe piața muncii pe o perioadă îndelungată. O analiză a 10 astfel de măsuri strategice a arătat că se adoptă diverse abordări, în funcție de experiențele fiecărei țări în ceea ce privește șomajul de lungă durată în rândul tinerilor. Acestea variază de la abordări de prevenire și reintegrare la reforme structurale care vizează eliminarea obstacolelor din calea accesului tinerilor la piața muncii.
- Analiza a evidențiat necesitatea ca programele să pornească de la o evaluare aprofundată a nevoilor individuale și să dezvolte parcursuri personalizate, deoarece șomerii de lungă durată au de regulă nevoi și caracteristici specifice, diferite de nevoile altor șomeri.

Indicatori pentru elaborarea politicilor

- Primul pas pe calea reintegrării tinerilor aflați în șomaj de lungă durată este comunicarea cu aceștia. Modalitățile tradiționale de contact pot fi costisitoare și în mare măsură ineficace, însă utilizarea canalelor alternative, îndeosebi a instrumentelor online precum site-uri specifice și platforme de socializare, poate fi o opțiune eficientă și rentabilă.
- Pentru a îmbunătăți șansele de angajare ale acestei categorii, ar trebui să se adopte o abordare amplă. Trebuie restabilită motivația și trebuie gestionate așteptările. Trebuie depuse eforturi pentru consolidarea încrederii în instituțiile care caută să le găsească locuri de muncă, încredere care ar putea să fi fost zdruncinată de experiențele negative din trecut.
- Flexibilitatea conceptuală, aplicarea descentralizată, implicarea părților interesate și cooperarea strânsă cu actorii relevanți, în special cu angajatorii locali, constituie factori importanți de succes pentru astfel de inițiative. Există un consens amplu pe marginea ideii că măsurile strategice menite să ajute tinerii să intre sau să reintre în câmpul muncii trebuie să coopteze angajatorii, ideal atât în conceperea, cât și în aplicarea proiectului.
- Date fiind dezavantajele la multiple niveluri cu care sunt predispuși să se confrunte tinerii aflați în șomaj de lungă durată, este necesar un răspuns strategic multidimensional, care să includă noi abordări inovatoare în conceperea și aplicarea politicilor. Din acest motiv, pentru redresarea tinerilor este esențială o abordare holistică, individualizată și axată pe ei. O astfel de abordare include elemente precum consilierea, mentoratul, îndrumarea către sprijin specializat, formarea și plasarea personalizată a forței de muncă, precum și sprijin flexibil și susținut în toate etapele programului.

Informații suplimentare

Raportul „Long-term unemployed youth: Characteristics and policy responses” (Tinerii aflați în șomaj o perioadă îndelungată: Caracteristici și răspunsuri strategice) este disponibil la adresa www.eurofound.europa.eu/publications.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să luați legătura cu Massimiliano Mascherini, director de cercetare, la adresa de e-mail: mam@eurofound.europa.eu.